

'Ik heb alles aangegrepen wat het Westen me bood'

Interviewserie 'De DDR in het leven van een nieuwe generatie'

Achtergrond - 25 september 2014

Christina Morina (38) voelde zich als kind in de DDR al opgesloten. "Het ging bij ons thuis veel over de familie in het Westen, waar we niet heen mochten." Morina groeide op in Frankfurt an der Oder, vlak bij de Poolse grens. Ze was 13 toen de Muur viel. Nu is ze historicus, geeft les aan de Universiteit van Amsterdam en woont met man en kinderen in Nederland. Drie vragen over haar wortels in de DDR.

Waarmee associeer je de DDR?

"Met mijn jeugd, mijn familie. En met opgesloten zijn. Mijn oma kwam uit Saarland, in West-Duitsland, zij is voor mijn opa naar de DDR gegaan. Het ging bij ons veel over de familie in het Westen, waar we niet heen mochten. Mede daardoor was ik me als klein kind al bewust van de grens. Een van de verhalen in mijn familie was dat mijn oma niet naar de begrafenis van háár moeder in West-Duitsland mocht. Dat was zo erg. Ik heb dat zelf niet bewust meegemaakt, maar daar ging het vaak over.

En je moest altijd rekening houden met wat andere mensen zouden weten of denken. Mijn moeder had bijvoorbeeld een beetje een rare neef in West-Berlijn. Die kwam soms zo maar bij ons langs als hij door de DDR reisde, op weg van West-Duitsland naar zijn huis in West-Berlijn. Zo'n bezoek mocht helemaal niet, dat moest je van tevoren melden. Dan kwam de politie hem ophalen, dat leverde veel stress op. Of als pakketjes van de familie uit het Westen niet aankwamen. Dat de Stasi (*de Oost-Duitse geheime dienst - red.*) die dan moest hebben onderschept. Heel veel dingen kwamen trouwens wel aan: de Amerikaanse grondwet bijvoorbeeld, die een oom ons stuurde, boeken van West-Duitse schrijvers, of cassettebandjes met West-Duitse radio-uitzendingen.

Serie: De DDR in het leven van een nieuwe generatie

Een nieuwe generatie is opgegroeid in het verenigde Duitsland. Toch blijkt dat de DDR nog steeds vaak een rol speelt in het leven van de van oorsprong Oost-Duitsers van deze generatie. Duitslandweb laat hen aan het woord.

Ook kwam er een keer een rood leren vest voor mij. Dat wilde ik helemaal niet dragen, zulke bonte kleren hadden we niet in de DDR. Ik wilde niet opvallen. Maar mijn moeder vond het prachtig. Tegelijkertijd drukte ze me wel steeds op het hart dat ik me op school moest inhouden bij discussies. Ik was nogal geëngageerd en zei vaak wat ik dacht. Ik wist dat dat gevaarlijk kon zijn. Soms, als ik er wat had uitgeflapt, vertelde ik dat thuis aan de keukentafel huilend aan mijn moeder.

De val van de Muur hebben we gemist, we hadden die avond bezoek. De volgende ochtend zette ik de tv aan en heb ik meteen mijn moeder geroepen. De dag daarna zijn we met het hele gezin naar West-Berlijn gereden. Ja, dat was geweldig! Plotseling was iets mogelijk wat nooit kon. Het was heel opwindend.”

Welke rol speelt de Duitse deling in je leven?

“Een grote rol. Ik ben er voor mijn werk veel mee bezig. Ik ben historicus en doe onder meer onderzoek naar dictaturen, naar de Duitse naoorlogse geschiedenis en naar hoe in de DDR met het verleden werd omgegaan. Verder volg ik de politieke ontwikkelingen in Duitsland, en vooral die in Oost-Duitsland, natuurlijk via de media.

Maar het speelt ook in mijn persoonlijke leven een rol. Ik heb alle mogelijkheden aangegrepen die het Westen me bood. Mijn familie ook trouwens. Mijn vader kon na de eenwording schoolleider worden. In de DDR kon dat niet omdat hij geen lid was van de partij. Ik heb gestudeerd en ben naar het buitenland gegaan. Ik ben me heel erg bewust van het geluk om vrij te zijn. Dat we nu bijvoorbeeld in Nederland kunnen wonen en werken. Dat vertel ik ook aan mijn kinderen.

En ik vind het mooi dat Merkel kanselier is en Gauck president. Allebei Oost-Duitsers. Ik stem niet op Merkel, ik ben niet van de CDU, maar ik vind het goed zoals zij met het begrip vrijheid omgaat. En dat geldt natuurlijk helemaal voor Gauck.”

Word je wel eens met de DDR-achtergrond geconfronteerd en hoe is dat?

“Nee, niet echt. Soms komt het hier in Nederland ter sprake. Als mensen horen dat ik uit de DDR kom, zijn ze heel geïnteresseerd.

Toen ik nog in Duitsland woonde, speelde die achtergrond wel een rol. Ik studeerde eind jaren negentig in Leipzig. Daar had ik ook West-Duitse vrienden. Ik vond veel van die Oost-Duitsers die zo met hun DDR-achtergrond bezig waren irritant. Ik vond dat overdreven, die mentale deling. Ik snapte het wel, ik zag de verschillen ook wel. Maar hun vooroordeel dat West-Duitsers arrogant waren, dat

vond ik oppervlakkig.

Van 2000 tot en met 2004 heb ik in de Verenigde Staten gestudeerd. Daarna voelde ik me gewoon Duits. Of Europees. In ieder geval niet meer per se Oost-Duits.”

Even later vult ze aan: “Ik ben laatst trouwens in een onderzoeksproject wel op mijn DDR-achtergrond aangesproken. Hier in Nederland. Dat ging over historici in Oost- en West-Duitsland. Het bleek dat de samenwerking van DDR-historici met de Stasi veel verder ging dan we dachten. Ik was echt geschokt en heel verontwaardigd. Sommige collega's vroegen zich toen af of mijn reactie met mijn Oost-Duitse achtergrond te maken had. Toen voelde ik me toch een beetje in een hokje gestopt. Alsof ik wetenschappelijk niet serieus word genomen. Terwijl ik er voor zorg dat mijn oordeel vooral is gebaseerd op gedegen wetenschappelijk onderzoek.”

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/2842/ik-heb-alles-aangegrepen-wat-het-westen-me-bood>